

Vaikuttavuudella johtaminen

Miksi vaikuttavuuden johtaminen on tärkeää?

- **Vaikuttavuuden johtamisen** tavoitteena on **tukea parempien päätösten tekemistä** laaja-alaiseen tietopohjaan nojautuen, jotta voimme ratkaista monimutkaistuvan yhteiskunnan ongelmia.
- Vaikuttavuuden johtamisen avulla asetetaan **visionääriset tavoitteet** toiminnalle ja tehdään näkyväksi **laaja-alaiset vaikutukset** ja kehitettyjen ratkaisujen arvo yhteiskunnan eri toimijoiden näkökulmasta.
- Vaikuttavuuden kokonaisuuden ymmärtäminen ja sen johtaminen vahvistaa organisaation kykyä kohdata joustavasti uusia haasteita ja tukee organisaation kehittymistä kohti **tulevaisuuskestävää toiminta- ja ajattelutapaa**.
- Vaikuttavuuden johtamisella varmistetaan Espoo-tarinan tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin rooli koronan ja sote-uudistuksen jälkeen vaatii erityistoimenpiteitä

1. Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki

2. Espoo toteuttaa palveluja koko espoolaisen yhteisön voimin

3. Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen

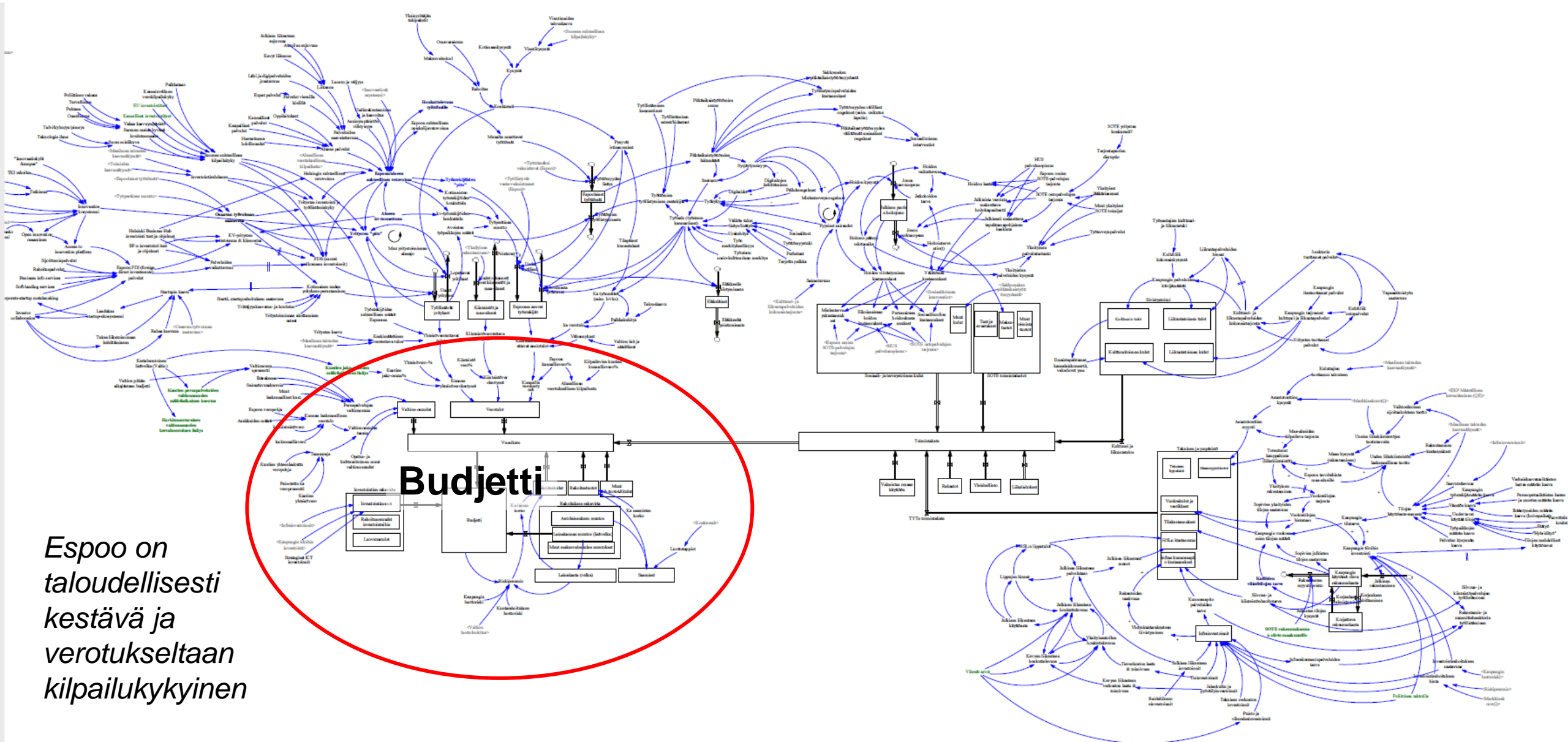
4. Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki

5. Espoo on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen kotikaupunki

6. Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä

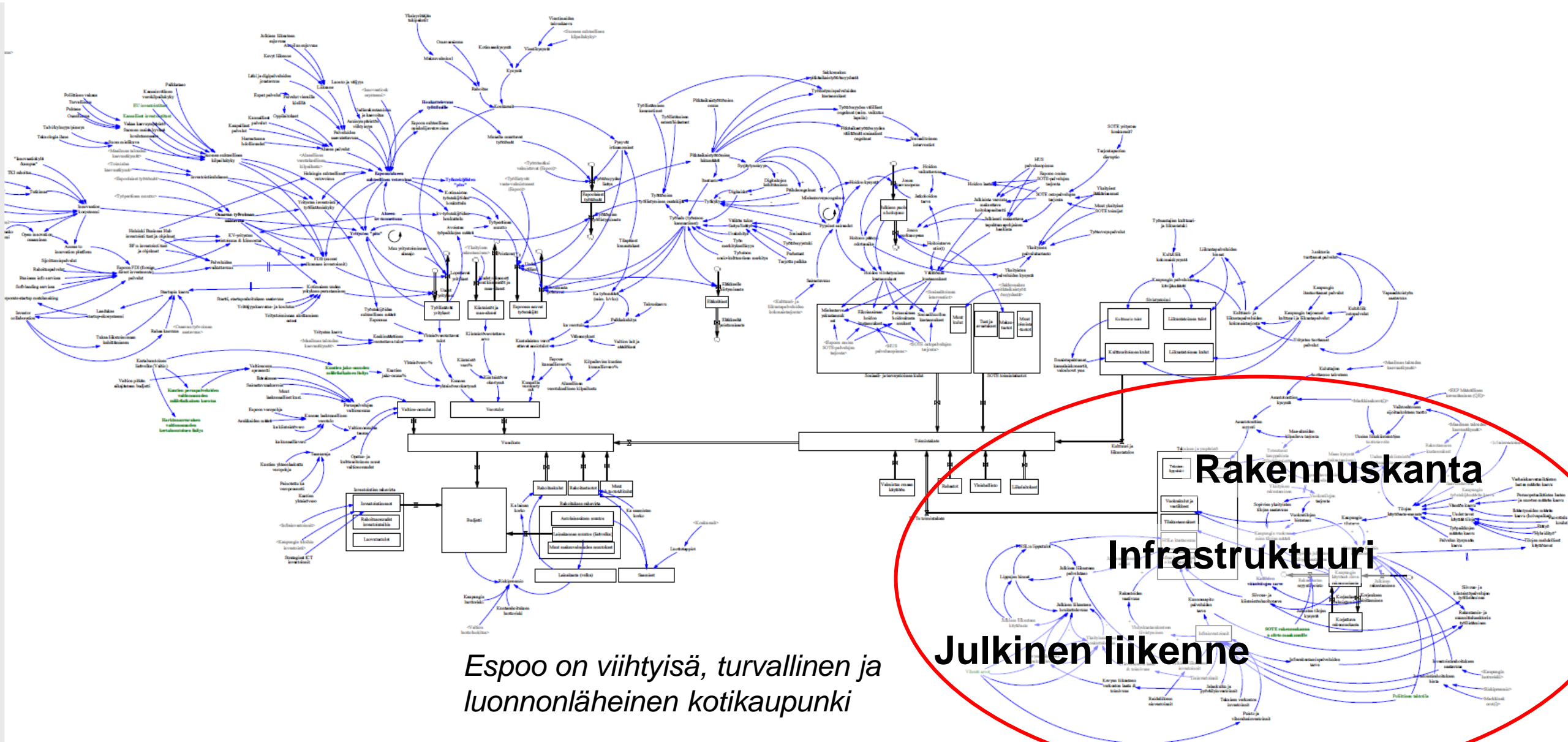
7. Espoo on Suomen paras kotouttaja

Espoo-tarinan tavoitteita

Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen

Espoo-tarinan tavoitteita

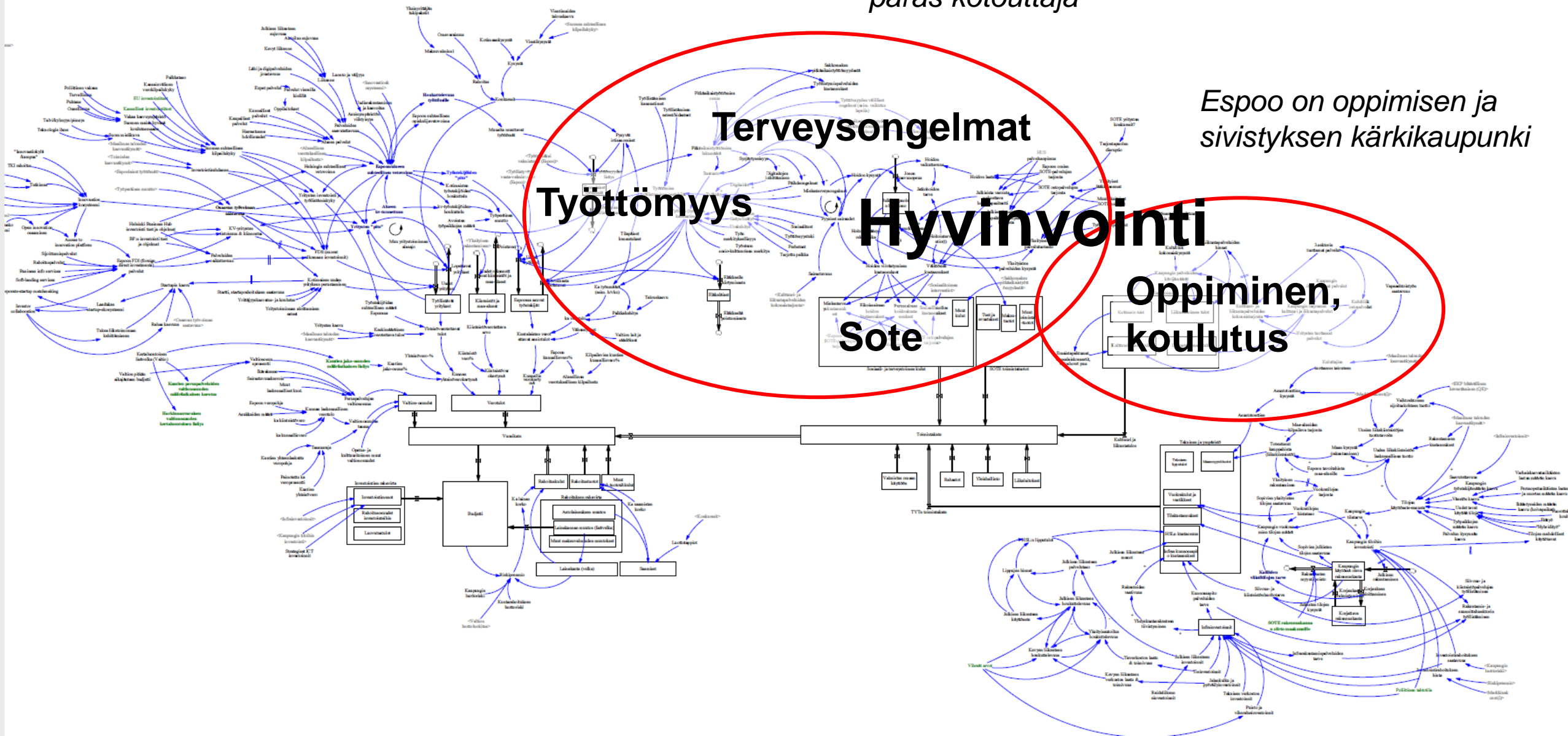

Espoo on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen kotikaupunki

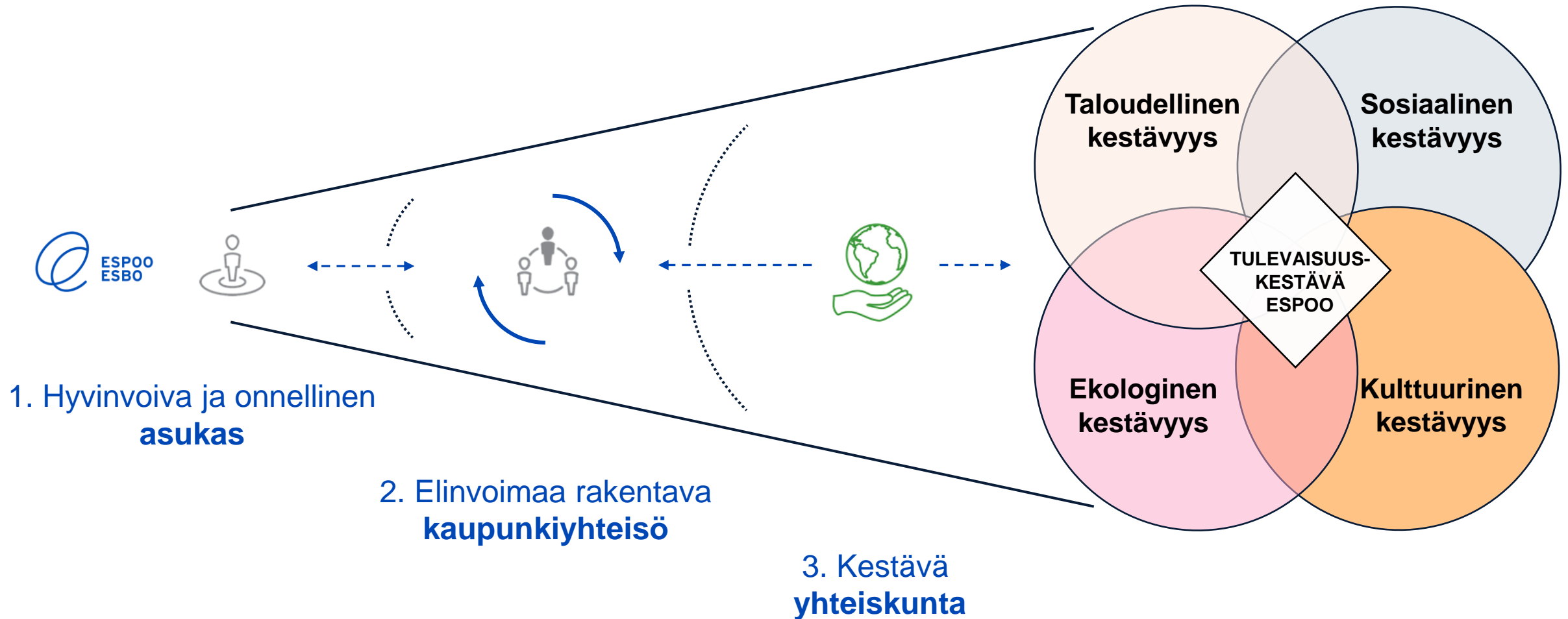
Espoo-tarinan tavoitteita

*Espoo on Suomen
paras kotouttaja*

*Espoo on oppimisen ja
sivistyksen kärkikaupunki*

Erilaiset näkökulmat kaupunkiyhteisön vaikuttavuuden tarkasteluun

Vaikutusten arvioinnin lähestymistavat

”Ex Ante”
Etukäteisarviointi

Jatkuvatoiminen korjaava
arviointi

”Ex Post”
Jälkikäteisarviointi

Datan avulla mittareita ja indikaattoreita vaikuttavuuden johtamiseen

* Hyytinen (2017)

Mistä olemme tulossa:

Taaksepäin katsova:

Perinteinen arviointi katsoo taaksepäin: se ei tuota jatkuvaluonteista seurantatietoa eikä tue muutoksen suuntaamista jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Mihin olemme menossa:

Tulevaisuussuuntautunut:

Jotta voimme olla muuntautumiskykyisiä, tulee meillä olla tietoa joka auttaa meitä katsomaan eteenpäin sekä seuraamaan jatkuvaluontoisesti olemme menossa oikeaan suuntaan.

Teknistaloudellinen:

Perinteisessä arvioinnissa painopiste on teknologisten ja taloudellisten onnistumisten arvioinnissa. Innovaatiot ja palvelut edistävät yhteiskunnan muutosta laaja-alaisesti, mutta teknistaloudelliset mittarit eivät tee vaikutusten kokonaisuutta näkyväksi.

Yhteiskunnallinen:

Jota arvioinnissa voidaan luoda kokonaisvaltainen ja laaja-alainen kuva hyödyistä ja vaikutuksista, tulee ne arvioida monista eri näkökulmista ja monien tasapainoisesti sekä teknistaloudelliset että laaja-alaiset yhteiskunnalliset vaikutukset huomioivien kriteerien pohjalta.

Lineaarinen/suoraviivainen:

Perinteisessä arvioinnissa hyötyjen ajatellaan syntyvän suoraviivaisesti panosten, tulosten ja tuotosten välisessä suhteessa. Tämä ei kuitenkaan sovi moderniin innovaatioiden ja vaikutusten syntymisen logiikkaan.

Systeminen:

Vaikutukset syntyvät monien eri tekijöiden ja toimenpiteiden pohjalta, toisin sanoen ne ovat systeemisiä. Systemisen kokonaiskuvan luomiseksi tarvitaan monipuolista tietoa ja menetelmiä, jotka tekevät systemisen muutoksen näkyväksi.

PROBLEM → FIX

Legitimointiin pyrkivä:

Perinteinen arviointitieto pyrkii ensisijaisesti olemassaolon oikeuttamiseen, ei tukemaan jatkuvaa toiminnan kehittämistä ja oppimista.

Oppimiseen suuntautuva:

Arviointi ja tieto tukee parhaimmillaan jatkuvaa oppimista ja tuottaa tietoa reflektoinnin tueksi organisaation eri tasolla.

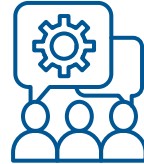
Analytiikka

Vaikuttavuuden johtaminen

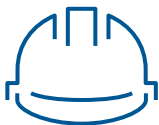
Identifioidaan monimutkaiset syy-seuraus suhteet

Muodostetaan mentaalimallit, ja havainnollistetaan ne kaikkien ymmärtämään muotoon

Ymmärretään eri toimien pitkän ja lyhyen aikavälin seuraukset

Nähdään ei-tarjotut sivuvaikutukset

Löydetään viputoimenpiteet ja vaikuttavuusindikaattorit, joilla voidaan päästä merkittäviin haluttuihin vaikutuksiin

Seurataan vaikuttavuusindikaattoreita ja tehdään arvioita erilaisista tulevaisuuksista

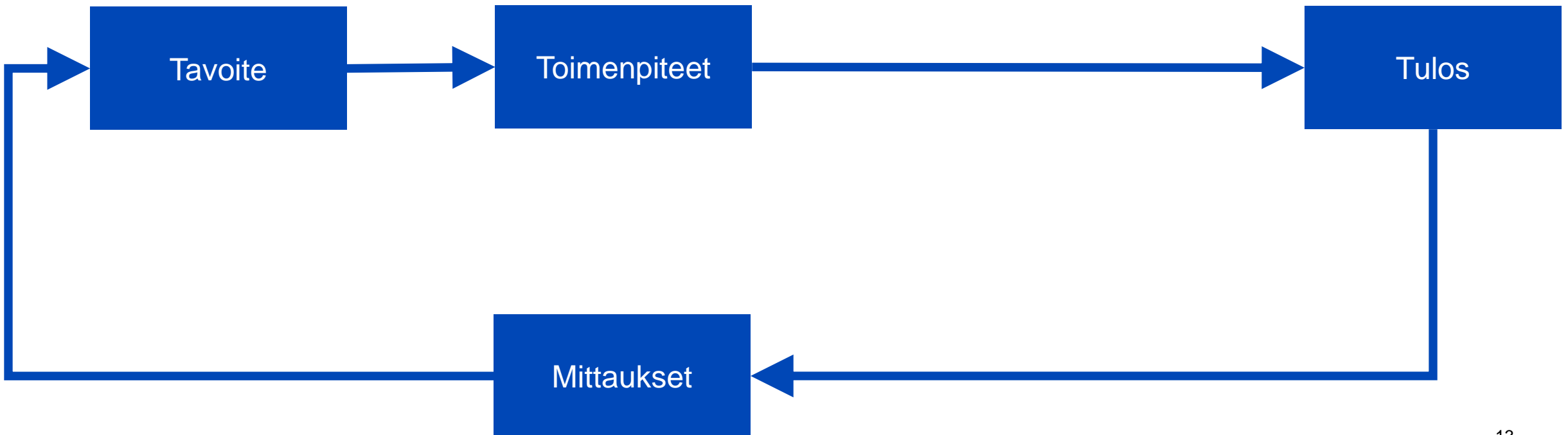
Vaikuttavuusindikaattorit

- Indikaattorit indikoivat eli osoittavat asioita, joista usein ei saada suoria mittauksia. Usein indikaattorit jaetaan kahteen ryhmään:
 1. Nykytilan indikaattorit indikoivat asioita, joista ei saada suoria mittauksia (esim. yritysten ja asukassegmenttien muuttoliike pois Espoosta indikoi, että muut kunnat tuovat tällä hetkellä enemmän lisäarvoa muuttajalle kuin Espoo)
 2. Tulevaisuuden indikaattorit indikoivat erilaisten tulevaisuuksien toteutumista (esim. nuorten syrjäytymisen estämisessä onnistuminen tällä hetkellä indikoi parantunutta hyvinvointia, työvoimaa tulevaisuuden yrityksille, pienempää sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden määrää tulevaisuudessa sekä lisääntyneitä verotuloja, ...)

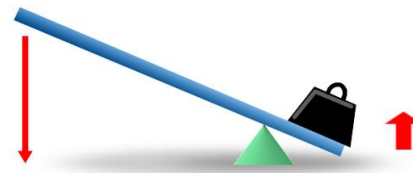
Johtaminen

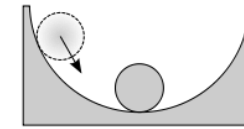
Tiedolla Johtaminen

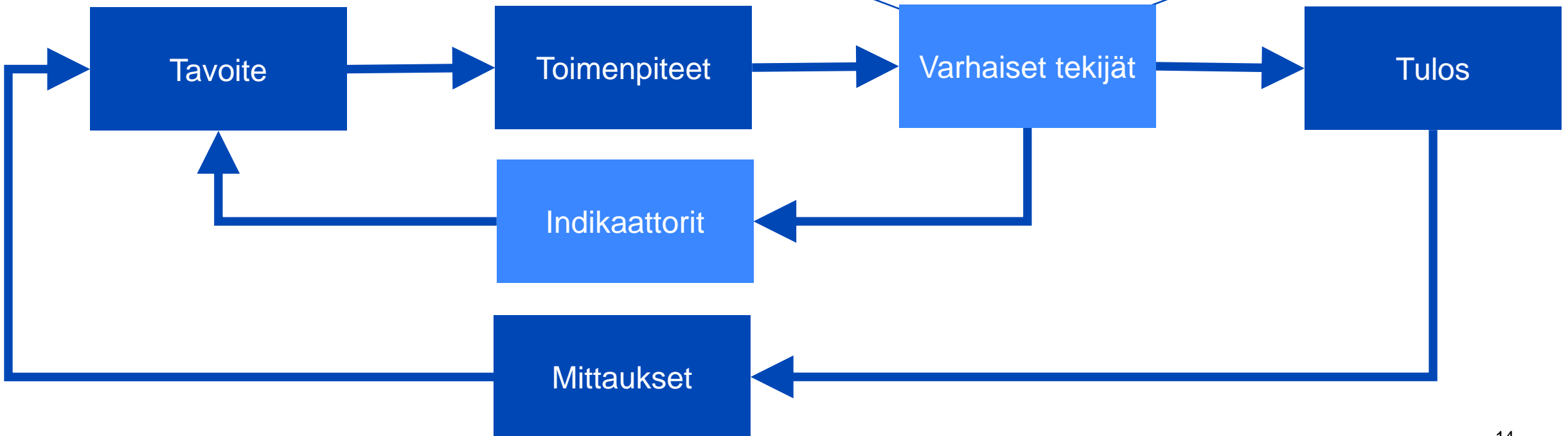
Vaikuttavuuden Johtaminen

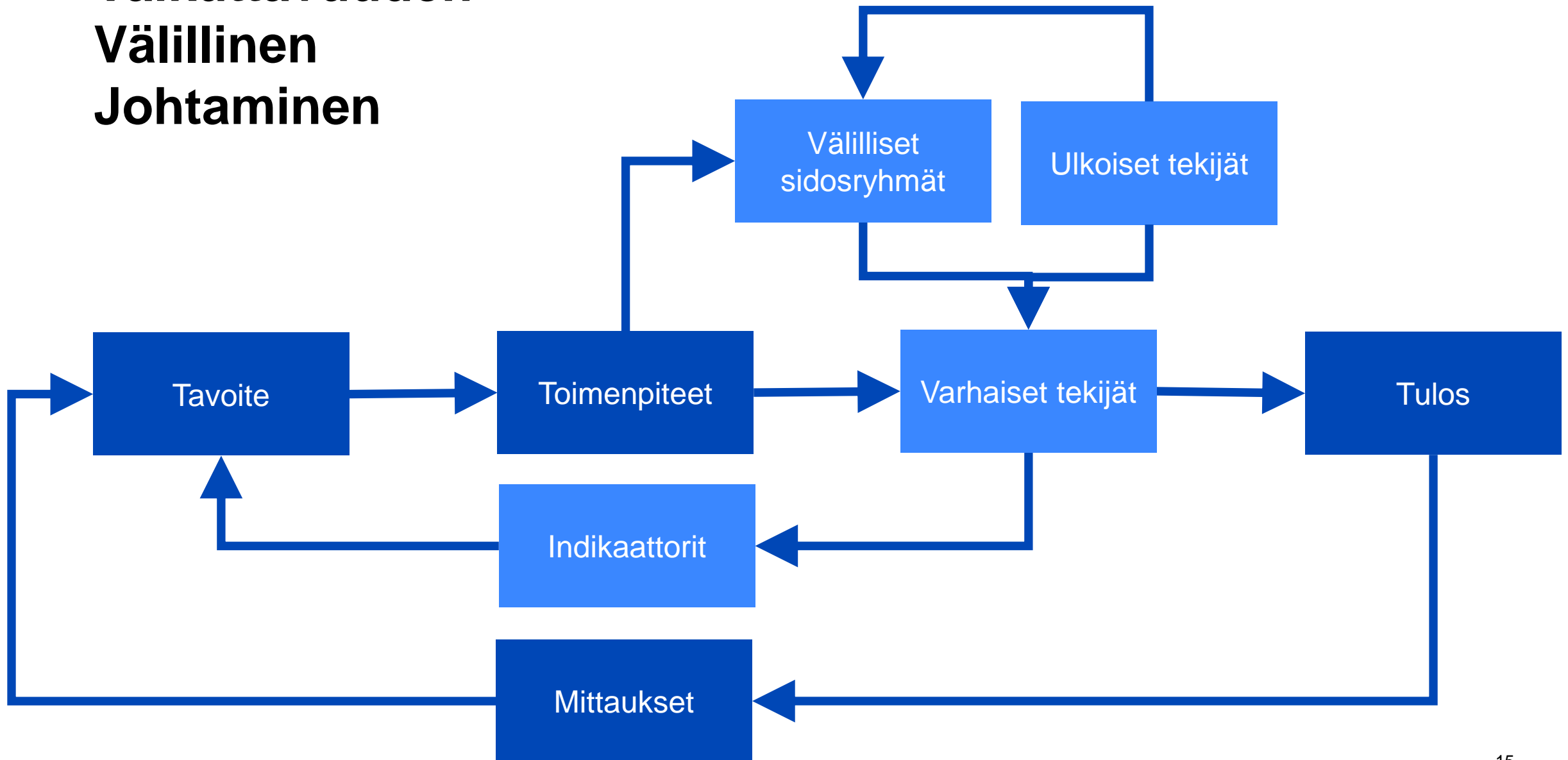
Viputekijät

Puskuroidut tekijät

Vaikuttavuuden Välillinen Johtaminen

Alustavia indikaattoreita

Sosiaalinen
kestävyys

1. Ikävakioitu
sairastavuusindeksi

2. Mielenterveys-
palveluiden käyttö

17. Vieraskielisten
osallistumisaste
varhaiskasvatuksessa

35. Päihteiden käyttö,
lastensuojelupalvelut,
poliisin kotikäynnit
alueellisesti

3. Yksityisen sektorin
palveluiden käyttö
alueellisesti

4. Elämänlaatusa
hyväksi kokevien osuus
(%)

18. Itsensä yksinäiseksi
tuntevien osuus (%), eri
ikäryhmissä
19. Koululaisten osuus, joilla on
harrastus

20. Hyväksytyjen
kaavojen sisältämä uusi
asumisen kerrosala k-m2
(5v-keskiarvo)

Kulttuurillinen
kestävyys

5. Kulttuuri-, viihde- ja
muiden tapahtumien
käyttö

6. Osallisuusindeksi

21. Alueellinen ja
demografinen
segregaatio ja
eriarvoisuus

22. Patentit,
Perustutkimus,
soveltava tutkimus

7. Espoon brändi

8.
Katuturvallisuusindeksi

23. Julkisen, yksityisen,
kolmannen ja neljännen
sektorin
yhteiskehittäminen

24. Eri asukassegmenttien
muuttoliike alueellisesti
(Espoon sisällä ja kuntien
välillä)

Taloudellinen
kestävyys

9&12. Työllisyysaste, %
(Työvoimatutkimus)
Pitkäaikaistyöttömien osuus
työvoimasta, %,

25. Alle 25 v. työttömien
osuus % saman
ikäisestä työvoimasta,

26. Maahanmuuttajien
integraatio työelämään

33. Yritykset toimialoitain ja
paikkapohjaisesti,
Yritystyöpaikkojen ja -
liikevaihdon kehitys

10 & 11. Konsernin
investointien
tulorahoitus-%,
Vuosikate € / as

27. Kotona asuvat 75
vuotta täyttäneet, %
vastaavan ikäisestä
väestöstä.

28. Ketterä osaamisen
päivitys, pitemmät
tyourat, työelämän
murroksen palvelut

34. Korkeakouluista val-
mistuneiden kansainvälisten
osaajien työllistyminen ja
ulkomaalaistaustaisten
rekrytointi

Ekologinen
kestävyys

13. Hiilijalanjälki, CO2-
päästöt

14. Nykytilan
energiaratkaisut
kotitalouksissa

29. Liikennemäärä:
kulkutapojen kehitys,
sähkö-, kaasu ja
biopolttoaineet

30. Vihreä tutkimus,
innovaatiot ja yksityisen
sektorin tuotteet ja
palvelut -trendi

15. Hiilikädenjälki,
luonnon
monimuotoisuus

16. Liikenteen
kulkutapaosuudet

31. Asukkaiden arvot ja
valinnat -trendi

32. Innovatiiviset
ekologiset julkiset
hankinnat -> uudet
liiketoiminta-ekosysteemit

*Siniset reunat =
Samaa
indikaattoria on
seurattu viime
valtuustokauden
Espoo-tarina
seurannassa

Esimerkkejä indikaattorien visualisoinnista

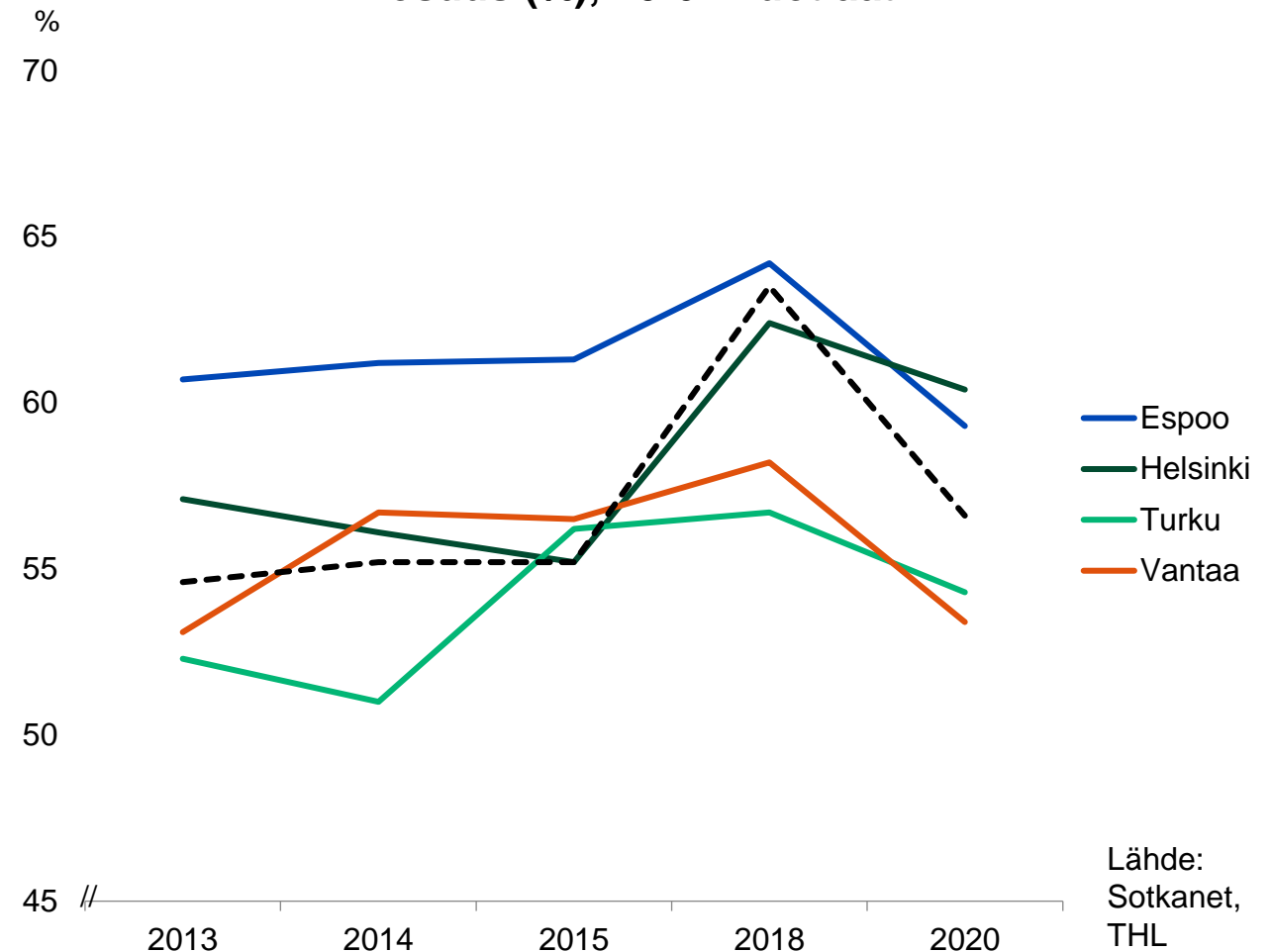
Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus on pienentynyt

- Työikäisistä espoolaisista noin 59 % (2020) kokee elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi.
- Osuus on pienentynyt vuodesta 2018 (noin 64 %), kuten muissakin kuusikkokunnissa.

Erityishuomioita:

Ehdotuksena Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%) (ind. 4270) Sotkanet tai PKS-hytekysely. Saatavilla joka toinen vuosi. ikä/koulutusryhmittäin.

Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%), 20-64-vuotiaat

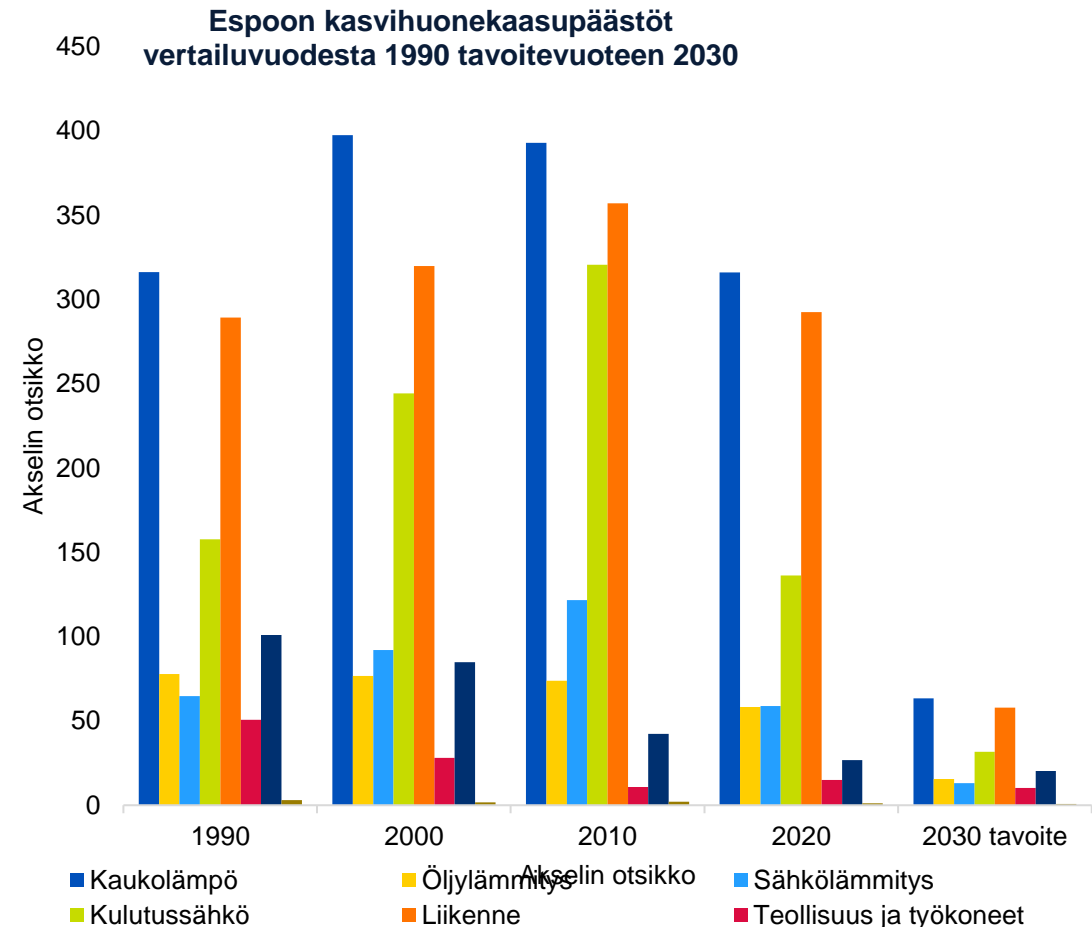
Lähde:
Sotkanet,
THL

Kasvihuonekaasujen päästökehitys

- HSY:n vuoden 2020 päästölaskennan mukaan Espoon asukaskohtaiset päästöt saatiin ensi kertaa puolitettua vertailuvuoteen 1990 verrattuna. Pääkaupunkiseudun keskiarvo asukasta kohti oli 3,5 t CO₂-ekv. ja Espoossa se oli seudun alhaisin 3,1 t CO₂-ekv.
- Espoon kokonaispäästöt ovat vähentyneet vuodesta 2010 vuoteen 2020 yli 30 %.

Hiilineutraali Espoo vuonna 2030 on nopeasti kasvavalle kaupungille haastava urakka, mutta tehtävissä. Eniten panostusta vaativat kaukolämmön ja liikenteen päästöjä vähentävät toimet.

Kasvihuonekaasujen päästökehityksen suunta on oikea, mutta tavoitteeseen pääseminen vaatii vielä toimia

Kirjastojen palvelut poikkeusvuonna 2021

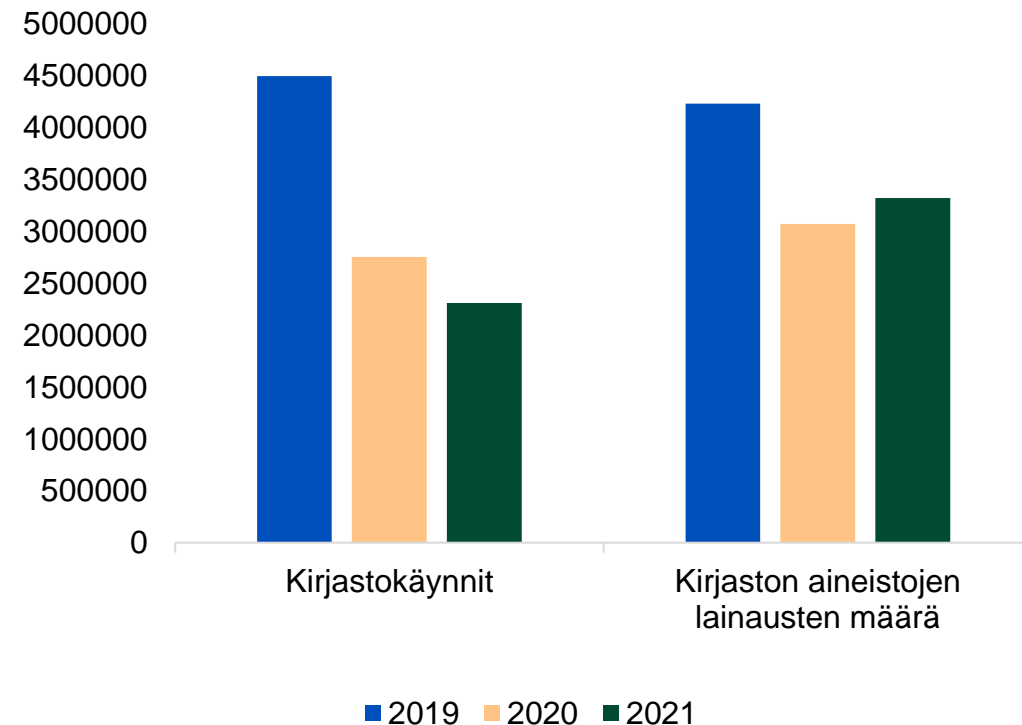
Koronapandemia vaikutti palveluiden käyttötapaan

- Fyysisten kirjastokäyntien määrä laski rajoitusten takia hiukan vuodesta 2020
- Käyntien harventuessa niiden lainauspainotteisuus kasvoi: yhdellä kertaa lainattiin enemmän aineistoja
- Kokonaislainamäärät nousivat vuodesta 2020: keskimääräinen espoolainen lainasi vuonna 2021 yhteensä 11,34 teosta
- Lastenkirjallisuuden lainamäärät olivat Espoossa verrokkikuntia korkeammalla tasolla, mikä kertoo siitä, että lasten lukuintoa onnistuttiin pitämään yllä vaikeista ajoista huolimatta

Asiakkaiden osallisuus vahvassa roolissa poikkeusajoista huolimatta

Alueen asukkaat osallistuivat Espoonlahden aluekirjaston palveluiden suunnitteluun kyselyin ja työpajoin. Mukana olivat tiiviisti myös lapset niin päiväkodeista, ala- ja yläkouluista kuin kuvataidekoulustakin. Asiakasosallisuuden hyvien käytäntöjen kehittämishankkeen pohjalta Espoon kaupunginkirjasto julkaisi yhdessä Tampereen ja Lahden kaupunkien kanssa omatoimikirjastojen asiakkaiden osallisuuden edistämisen oppaan, joka on herättänyt laajasti kiinnostusta eri puolilla Suomea.

Kirjastojen käynnit ja aineistojen lainausten määrät

ESPOO
ESBO